

Apurahahankkeen loppuraportti Helsingin Sanomain Säätiölle

Media moniäänisemmäksi nyt!

Viestintä ja kehitys -säätiö

VIKES

Viestintä ja kehitys -säätiö

Sisällysluettelo

Hankkeen tiedot	1
Hankkeeseen muualta saatu rahoitus	1
Vastuuhenkilö	1
Muut tutkijat ja työryhmän jäsenet	2
Tiivistelmä hankkeesta	2
Hankkeen tavoite	4
Keskeiset tulokset	6
Hankkeen julkaisut, artikkelit ja kirjoitukset	8
Hankkeen omat julkaisut ja blogit	8
Tulokulma	8
Praktikanttien blogikirjoitukset	8
Muut journalistiset julkaisut	9
Esitelmät tieteellisissä konferensseissa	9
Muut esitykset, luennot ja koulutukset	9
Valmistuneet tai valmistumassa olevat opinnäytetyöt	11
Hankkeen saama medianäkyvyys	11
Hankkeessa syntyneet tutkimusaineistot	13
Aineistojen tallennuspaikka mahdollista jatkokäyttöä varten	14

Hankkeen tiedot

Hankkeen nimi: Media moniäänisemmäksi nyt!

Myöntövuosi: 2024

Myönnetty summa: 60 000 euroa

Hanke alkoi: 1.4.2024

Hanke päättyi: 31.3.2026

Hankkeeseen muualta saatu rahoitus

Hankkeen kokonaisbudjetti ja toteutuneet kustannukset olivat 122.293 euroa. Hanke toteutettiin yhteisrahoitteisesti. Helsingin Sanomain Säätiön avustuksen, 60.000 euroa, lisäksi hanketta rahoitettiin ulkoministeriön Vikesille myöntämästä ohjelmatusesta sekä hankkeen ja Vikesin varainhankinnan tuotoilla, yhteensä 62.293 €.

Muun rahoituksen jakautuminen:

- Suomen ulkoministeriön ohjelmatus: 59.986,00 €
- Mentoriohjelman osallistujien maksama omarahoitusosuus ja Tulokulman mainosmyynti: 1.450,00 €
- Vikesin oma varainhankinta: 857,00 €.

Vastuuhenkilö

Hankkeen käytännön toteutuksesta vastasi 50 prosentin työajalla toimittaja, MA Kristiina Markkanen, joka toimi hankkeen koordinaattorina/hankeasiantuntijana.

Hankkeen valmisteluvaiheessa vastuuhenkilönä toimi Vikesin silloinen toiminnanjohtaja Anu Karvinen. Vikesin toiminnanjohtajana aloitti 1.8.2024 Marjo Heinonen.

Muut tutkijat ja työryhmän jäsenet

Kyseessä ei ollut tutkimushanke eikä hankkeessa ollut varsinaista tutkijaryhmää. Hankkeen tukena toimi media- ja viestintäalan asiantuntijoista koostuva ohjausryhmä.

- Minna Aslama, media- ja viestintätieteiden dosentti, Helsingin yliopisto, Demokratian episteeminen toimintakyky algoritmien aikakaudella, DECA-konsortio (STN, Suomen Akatemia)
- Reetta Nousiainen, väitöskirjatutkija, journalismin lehtori Haaga-Helia
- Mervi Pantti, viestinnän professori, Helsingin yliopisto, DECA-konsortion päätutkija
- Reeta Pöyhtäri, yliopistotutkija, Tampereen yliopisto, DECA-konsortio
- Matleena Ylikoski, väitöskirjatutkija, yliopistonopettaja, Jyväskylän yliopisto, DECA-konsortio

Ohjausryhmä osallistui hankkeen suunnittelun ja toteutuksen tukemiseen sekä hankkeen kokemusten ja jatkotarpeiden arviointiin.

Tiivistelmä hankkeesta

Media moniäänisemmäksi nyt! (MMN!) oli Vikesin kaksivuotinen sananvapaushanke, jonka tavoitteena oli vahvistaa suomalaisen median moniäänisyyttä sekä journalististen sisältöjen että media-alan tekijöiden näkökulmasta.

Hankkeen lähtökohtana oli havainto siitä, ettei suomalaisen yhteiskunnan kasvava monimuotoisuus näy riittävästi journalististen sisältöjen näkökulmissa ja lähdevalinnoissa eikä media-alan tekijäkunnassa. Hanke perustui Vikesin vuonna 2024 valmistuneeseen selvitykseen *Moniäänisen median edistämisen pullonkaulat Suomessa maahan muuttaneiden näkökulmasta* sekä muuhun aiheetta koskevaan tutkimus- ja selvitystietoon.

Hankkeessa pyrittiin vaikuttamaan moniäänisyyden esteisiin kahdesta suunnasta: vahvistamalla mediatalojen ja toimitusten omia moniäänisyyskäytäntöjä sekä tukemalla maahanmuuttajataustaisia toimittajia heidän ammatillisessa osaamisessaan ja verkostoitumisessaan. Kolmantena tavoitteena oli rakentaa laajempaa moniäänisen median edistäjien verkostoa.

Hankkeen toteutus painottui hankekauden aikana osittain eri tavalla kuin alkuperäisessä suunnitelmassa arvioitiin. Mediatalojen sitouttaminen pitkäkestoisiin organisaatiokohtaisiin moniäänisyyden kehittämisprosesseihin osoittautui odotettua vaikeammaksi. Mediatalojen taloudellinen tilanne, toimitusten kiire sekä moniäänisyyden ja DEI-kysymysten ympärillä käyty ajoittain polarisoitunut keskustelu vaikuttivat toimintaympäristöön.

Tämän vuoksi toimintaa painotettiin erityisesti maahanmuuttajataustaisten toimittajien mentorointiin, käytännön journalistiseen tekemiseen, verkostoitumiseen sekä moniäänisyydestä käytävän journalistisen ja yhteiskunnallisen keskustelun vahvistamiseen.

Hankkeen keskeiseksi toiminnoksi muodostui vuonna 2025 toteutettu **Praktikantit**-mentorointiohjelma. Ohjelmaan tuli 15 hakemusta ja siihen ilmoittautui 12 maahanmuuttajataustaista toimittajaa. Kuusi osallistujaa suoritti ohjelman kokonaisuudessaan. Ryhmämuotoisen koulutuksen lisäksi henkilökohtaista mentorointia toteutui yhteensä 115 tuntia.

Mentorointiohjelman merkittävin yhteinen journalistinen tuotos oli 12-sivuinen *Tulokulma*-erikoislehti, joka julkaistiin Voima-lehden liitteenä marraskuussa 2025 noin 60 000 kappaleen painoksena sekä digitaalisena Vikesin verkkosivuilla. Ohjelman osallistujat saivat myös omia journalistisia sisältöjään julkaistuksi suomalaisissa medioissa.

Toiseksi keskeiseksi toimintamuodoksi kehittyi yhteistyössä Sopiva – Sovittelujournalistit ry:n kanssa toteutettu **Moniäänisen median kuumat perunat**-keskusteluformaatti, jota toteutettiin vuosina 2025–2026. Keskustelutilaisuuksissa tarkasteltiin ajankohtaisia ja polarisoivia aiheita sekä niiden journalistista käsittelyä moniäänisyyden näkökulmasta. Vuonna 2025 järjestettiin neljä yleisölle avointa keskustelua ja toimintaa jatkettiin

vuonna 2026 kahdella keskustelutilaisuudella. Formaattiin liittyi myös keskustelujen pohjaksi tuotettuja mediakriittisiä uutiskirjeitä ja tilaisuuksien havaintoja kokoavia blogikirjoituksia.

Hankkeen aikana hankkeessa järjestettiin itse tai yhteistyössä kumppaneiden kanssa kaikkiaan 16 tilaisuutta. Lisäksi moniäänisyysseuraa tuotiin osaksi Vikesin muuta globaalikasvatus-, seminaari- ja tapahtumatoimintaa.

Hankkeen vahvimmat tulokset syntyivät maahanmuuttajataustaisten toimittajien ammatillisessa tukemisessa, journalistisessa tekemisessä ja verkostoitumisessa sekä moniäänisyyttä edistävän yhteistyöverkoston rakentamisessa. Mediatalojen omien pitkäkestoisten moniäänisyysmallien kehittäminen toteutui sen sijaan vain osittain.

Hankkeen tavoite

Hankkeelle asetettiin alkuperäisessä hankesuunnitelmassa kolme päätavoitetta:

1. Luoda kestävä pohja mediatalojen ja toimitusten omalle moniäänisyydelle.
2. Tukea maahanmuuttajataustaisia toimittajia ammatillisen osaamisen kehittämisessä ja verkostoitumisessa.
3. Luoda hankkeen aikana laajempi moniäänisen median edistäjien verkosto, jonka osana maahanmuuttajataustaiset toimittajat luontaisesti ovat.

Ensimmäisen tavoitteen osalta tarkoituksena oli tarjota mediataloille niiden tarpeisiin räätälöityä tukea esimerkiksi moniäänisyys- ja yhdenvertaisuuskoulutuksiin, moniäänisyysuunnitelmien laatimiseen, rekrytointikäytäntöihin, journalististen sisältöjen moniäänisyyden arviointiin sekä uusien verkostojen rakentamiseen. Alkuperäisen suunnitelman mukaan hankkeessa tavoiteltiin noin 12 mediataloa tai toimitusta.

Toisen tavoitteen kautta pyrittiin tarjoamaan maahanmuuttajataustaisille toimittajille muun muassa mentorointia, ammatillisen osaamisen

kehittämistä, työparitoimintaa ja tukea suomalaisiin toimittajiin sekä toimituksiin verkostoitumiseen.

Kolmannen tavoitteen kautta pyrittiin vahvistamaan media-alan, tutkimuksen, koulutuksen ja kansalaisyhteiskunnan yhteistyötä moniäänisyyden edistämiseksi.

Hankkeen alkuperäiset tavoitteet säilyivät koko hankekauden ajan, mutta toteutuksen painotusta mukautettiin kokemusten ja toimintaympäristön perusteella. Mediataloکوhtaisten pitkäkestoisten kehittämistyön sijaan enemmän resursseja kohdistui mentorointiin, journalistiseen tekemiseen, keskustelutoimintaan ja verkostoyhteistyöhön.

Tavoite saavutettiin

4 / 5 – hyvin

Hanke saavutti tavoitteensa kokonaisuutena hyvin.

Maahanmuuttajataustaisten toimittajien ammatillisen osaamisen, journalistisen tekemisen ja verkostoitumisen tukeminen toteutui hyvin. Praktikantit-ohjelma yhdisti ryhmämuotoisen koulutuksen, henkilökohtaisen mentoroinnin, journalistisen tuotannon ja ammatillisen verkostoitumisen.

Myös moniäänisen median edistäjien verkosto vahvistui. Hankkeen aikana syntyi konkreettista yhteistyötä media-alan, tutkimuksen, koulutuksen ja kansalaisyhteiskunnan toimijoiden välillä.

Alkuperäisessä hankesuunnitelmassa hankkeen tärkeimmäksi määritelty tavoite mediatalojen omien pitkäkestoisten moniäänisyysmallien rakentamisesta ei kuitenkaan toteutunut suunnitellussa laajuudessa. Tämän vuoksi kokonaisarvioksi ei ole perusteltua antaa korkeinta arvosanaa.

Hanke löysi tämän tavoitteen edistämiseen myös vaihtoehtoisia toimintatapoja. Moniäänisen median kuumat perunat -keskustelut, journalistisiin käytännön kysymyksiin liittyvä analyysi sekä dialogiset tilaisuudet osoittautuivat toteuttamiskelpoisiksi tavoiksi tuoda moniäänisyyskysymyksiä osaksi media-alan keskustelua.

Keskeiset tulokset

Hankkeen keskeiset tulokset olivat seuraavat:

1. Praktikantit-mentorointiohjelma toteutettiin onnistuneesti.

Ohjelmaan tuli 15 hakemusta ja 12 maahanmuuttajataustaista toimittajaa ilmoittautui mukaan. Kymmenen osallistujaa aloitti ohjelman, kuusi heistä suoritti koko ohjelman. Mentorointiin osallistui noin kymmenkunta vapaaehtoista suomalaista toimittajaa.

2. Henkilökohtaista mentorointia toteutui yhteensä 115 tuntia.

Mentoroinnissa harjoiteltiin muun muassa juttuideoiden tarjoamista toimituksille, vahvistettiin osallistujien journalistisia taitoja ja hyödynnettiin mentorien ammatillisia verkostoja praktikanttien tutustuttamiseksi suomalaisiin toimituksiin.

3. Mentorointiohjelmaan sisältyi käytännön journalistista ja työelämäosaamista vahvistavia koulutuksia.

Koulutuksissa käsiteltiin muun muassa faktantarkistusta ja verifiointia, ratkaisu- ja sovittelujournalismia, etnografista journalismia, toimittajien apurahoja, suomen kielen käytännön harjoittelua, freelancerin lainsäädäntöä ja hinnoittelua sekä mobiilijournalismia.

4. Praktikantit tuottivat yhdessä 12-sivuisen Tulokulma-lehden.

Lehden teemana oli sananvapaus Suomessa maahanmuuttajien näkökulmasta. Se julkaistiin marraskuussa 2025 Voima-lehden liitteenä noin 60 000 kappaleen painoksena sekä digitaalisena Vikesin verkkosivuilla.

Lehden tekemisessä kokeiltiin myös monikielisen journalistisen työn käytäntöjä. Osa teksteistä käännettiin koneavusteisesti ja editoitiin tämän jälkeen yhdessä kirjoittajien ja suomenkielisten toimittajien kanssa.

5. Praktikanttien journalistisia sisältöjä julkaistiin suomalaisissa medioissa.

Osallistujien juttuja julkaistiin vuosien 2025 ja 2026 aikana muun muassa Ylessä, Demokraatissa, Iso Numerossa ja Helsingin Seudun Journalistien Lööppi-lehdessä sekä muissa suomalaisissa medioissa.

6. Moniäänisen median kuumat perunat -keskusteluformaatti vakiintui hankkeen toimintamuodoksi vuosina 2025–2026.

Yhteistyössä Sopiva – Sovittelujournalistit ry:n kanssa toteutetuissa keskusteluissa tarkasteltiin ajankohtaisia, helposti polarisoituvia aiheita ja niiden journalistista käsittelyä moniäänisyyden näkökulmasta.

Vuonna 2025 järjestettiin neljä avointa keskustelua. Vuonna 2026 toimintaa jatkettiin kahdella keskustelutilaisuudella. Tilaisuuksia järjestettiin myös pääkaupunkiseudun ulkopuolella.

Keskusteluiden pohjaksi tuotettiin mediakriittisiä uutiskirjeitä, ja tilaisuuksien jälkeen julkaistiin niiden keskeisiä havaintoja kokoavia blogikirjoituksia.

7. Hankkeen tapahtuma- ja yhteistyötoiminta oli laajaa.

Vuosien 2024–2026 hanke järjesti itse tai yhteistyössä kumppaneiden kanssa yhteensä 16 tilaisuutta. Lisäksi moniäänisyyden teemaa vietiin osaksi Vikesin muuta globaalikasvatus- ja tapahtumatoimintaa.

8. Moniäänisyysverkosto vahvistui.

Keskeisiä yhteistyötahoja olivat muun muassa Sopiva – Sovittelujournalistit ry, Tampereen yliopisto, Haaga-Helia ammattikorkeakoulu, Suomen Journalistiliitto, Helsingin Seudun Journalistit, Voima-lehti, Maailman Kuvalehti, Demo Finland, Kalevi Sorsa -säätiö, Maailma kylässä -festivaali, SuomiAreena sekä Helsingin Sanomien Säätiön Median museo ja arkisto Merkki.

Yhteistyötä oli hankkeen aikana kaikkiaan noin 20 organisaation ja mediatalon kanssa.

9. Hanke tuotti tärkeää kokemustietoa mediatalojen moniäänisyydestä.

Alkuperäisen suunnitelman mukaisia pitkäkestoisia mediatalokohtaisia kehittämisprosesseja ei syntynyt tavoitellussa määrin. Hankkeen keskeinen oppi oli, että kiinnostus moniäänisyyskysymyksiin ei automaattisesti merkitse organisaation valmiutta sitoutua pitkäkestoiseen kehittämisprosessiin.

Matalan kynnyksen keskustelut, konkreettiset journalistiset teemat, mentorointi ja verkostomainen yhteistyö osoittautuivat toimiviksi tavoiksi edistää moniäänisyyttä.

Hankkeen julkaisut, artikkelit ja kirjoitukset

Hankkeen aikana syntyi tai hankkeeseen liittyi useita julkaisuja, blogikirjoituksia, journalistisia sisältöjä ja keskustelujen pohjalta laadittuja kirjoituksia.

Hankkeen omat julkaisut ja blogit

- Media moniäänisemmäksi nyt! -hankkeen esittely:
<https://vikes.fi/uutiset/media-moniaanisemmaksi-nyt-hanke>
- Hankkeen lanseeraustilaisuus:
<https://vikes.fi/uutiset/media-moniaanisemmaksi-nyt-lanseeraustilaisuus>
- Sovittelujournalistinen analyysi moniäänisen keskustelun pohjana:
https://vikes.fi/uutiset/blogi_sovittelujournalistinen-analyysi-pohjustaa-moniaanista-keskustelua
- Moniääninen journalismi tukee yhteiskuntarauhaa:
https://vikes.fi/uutiset/blogi_moniaaninen-journalismi-tukee-yhteiskuntarauhaa

Tulokulma

Praktikantit-ohjelman 12-sivuinen erikoislehti *Tulokulma* julkaistiin Voima-lehden liitteenä marraskuussa 2025 ja digitaalisesti Vikesin verkkosivuilla:

<https://vikes.fi/tulokulma>

Praktikanttien blogikirjoitukset

- Flor Salazar:
https://vikes.fi/uutiset/blogi_flor_salazar_venezuela
- Binar Mustafa:
https://vikes.fi/uutiset/blogi_binar_mustafa_naisten_oikeudet
- Miksi suomalainen media tarvitsee maahan muuttaneita toimittajia:
<https://vikes.fi/uutiset/miksi-suomalainen-media-tarvitsee-maahan-muuttaneita-toimittajia>

Muut journalistiset julkaisut

Praktikantit julkaisivat hankkeen aikana journalistisia sisältöjä muun muassa Ylessä, Demokraatissa, Iso Numerossa ja Helsingin Seudun Journalistien Lööppi-lehdessä.

Esimerkkejä:

- Lööppi: *Haluan vain kirjoittaa*
<https://hsj.fi/loopit/haluan-vain-kirjoittaa/>
- Iso Numero:
<https://www.isonumero.fi/sita-niittaa-mita-kylvaa/>

Esitelmät tieteellisissä konferensseissa

Hanke ei ollut tutkimushanke eikä sen päätavoitteena ollut tieteellisten tutkimustulosten esittäminen konferensseissa.

Hankekauden aikana ei järjestetty varsinaisia tieteellisiä konferenssi-esitelmiä.

Hanke teki kuitenkin tiivistä yhteistyötä media- ja viestintätutkimuksen toimijoiden kanssa, ja hankkeessa syntyneitä toimintamalleja sekä kokemuksia hyödynnettiin myöhemmin alan tapahtumissa.

Hankkeessa kehitetty toimintamalli jatkui myös hankekauden päättymisen jälkeen. Moniäänisen median kuumat perunat -keskustelu järjestettiin 6.5.2026 Media- ja viestintätieteellisen seuran Mevi-päivien yhteydessä Vaasassa. Tilaisuus osoittaa hankkeessa kehitetyn toimintamuodon jatkuvuutta, mutta sitä ei lueta hankekauden toteutukseen.

Muut esitykset, luennot ja koulutukset

Hankkeen aikana järjestettiin ja tuotettiin useita koulutuksia, keskusteluja ja yleisötilaisuuksia.

Keskeisiä olivat muun muassa:

- Media moniäänisemmäksi nyt! -hankkeen lanseeraustilaisuus
Median museo ja arkisto Merkissä 9.10.2024

- Hankkeen esittely Journalismin päivillä 10.10.2024
- Praktikantit-mentorointiohjelman koulutukset vuonna 2025
- Moniäänisen median kuumat perunat -keskustelutarja vuosina 2025–2026: neljä keskustelutilaisuutta vuonna 2025 ja kaksi vuonna 2026
- *Ikääntyminen yli rajojen – Aging beyond borders* -tilaisuus maaliskuussa 2026
- Vikesin kansainvälisen Voices from the South -seminaarin moniäänisyysyhteinen ohjelma vuonna 2025
- Maailman Kuvalehden Maailmanluokan klubin ulkomaanjournalismia käsitellyt tilaisuus, jonka ohjelman suunnitteluun hanke osallistui

Praktikantit-ohjelmassa järjestettiin koulutusta muun muassa faktantarkistuksesta, verifiointista, ratkaisu- ja sovittelujournalismista, etnografisesta journalismista, freelancetyöstä, apurahoista ja mobiilijournalismista.

Kuva 1. Moniäänisen median kuumat perunat -keskustelutilaisuus Helsingissä. Kuva: Vanessa Riki / Vikes

Kuva 2. Suomi Areena: Kuka rakentaa luottamusta? -paneelikeskustelu Porissa. Kuva: Vanessa Riki / Vikes

Valmistuneet tai valmistumassa olevat opinnäytetyöt

Hanke ei ollut tutkimus- tai opinnäytehanke.

Hankkeen piirissä tuettiin kuitenkin syksyllä 2025 Haaga-Helian Ammattikorkeakoulun viestinnän ja journalismin opiskelija **Veera Kontulan** [lopputyötä](#), joka käsitteli maahanmuuttajataustaisten nuorten työllistymistä Suomessa. Työtä esiteltiin Voices from the South -seminaarin yhteydessä sekä maahanmuuttajataustaisten työllistymistä käsittelevässä keskustelutilaisuudessa.

Hankkeen saama medianäkyvyys

Hankkeesta, sen teemoista ja Praktikantit-ohjelman osallistujien työstä viestittiin aktiivisesti Vikesin verkkosivuilla, uutiskirjeissä ja sosiaalisessa mediassa. Yhteistyökumppanit ja ohjelman osallistujat jakoivat sisältöjä myös omissa verkostoissaan.

Hankkeen viestinnässä käytettiin hankkeelle tilattua visuaalista identiteettiä.

MEDIA MONIÄÄNISEMMÄKSI NYT!

Hankkeen merkittävin yksittäinen journalistinen levikki saavutettiin *Tulokulma*-lehden kautta. Lehti ilmestyi Voima-lehden liitteenä noin 60 000 kappaleen painoksena ja julkaistiin lisäksi verkossa.

Praktikantit saivat hankkeen aikana omia sisältöjään julkaistuksi suomalaisissa medioissa. Hankkeen loppuvaiheessa ja sen jälkeen ohjelman osallistujia nähtiin suomalaisissa medioissa myös toimittajina, haastateltavina ja asiantuntijoina.

Esimerkkejä osallistujien näkyvyydestä alkuvuonna 2026:

- Rasoul Khorram / [Apu](#), 11.1.2026
- Binar Mustafa / [Suomenmaa](#), 12.1.2026
- Binar Mustafa / [Yle](#), 12.1.2026
- Flor Salazar / [Helsingin Sanomat](#), 11.1.2026
- Rasoul Khorram / [Kirkko ja kaupunki](#), 6.3.2026

Hankkeen jälkeen osa osallistujista jatkoi journalistista työskentelyään kansainvälisissä medioissa. Näitä voidaan pitää hankkeen jälkiseurantana, ei varsinaisina hankekauden tuotoksina.

Kuva 3. Mentoroitavat puhumassa Demokratiadrinkeillä Helsingissä. Kuva: Vanessa Riki / Vikes

Hankkeessa syntyneet tutkimusaineistot

Hankkeessa ei syntynyt varsinaisia tutkimusaineistoja.

Media moniäänisemmäksi nyt! oli käytännön sananvapaus- ja kehittämishanke, ei tutkimushanke. Hankkeessa syntyi kuitenkin muuta dokumentaatio- ja oppimisaineistoa, kuten:

- mentorointiohjelman toteutukseen liittyviä aineistoja
- koulutusmateriaaleja
- tapahtuma- ja keskustelumuistiinpanoja
- Kuumat perunat -uutiskirjeitä ja blogikirjoituksia
- Tulokulma-lehti
- hankkeen raportointiaineistoja

Aineistojen tallennuspaikka mahdollista jatkokäyttöä varten

Hankkeen julkiset julkaisut ja verkkosisällöt ovat Vikesin verkkosivuilla sekä yhteistyökumppaneiden verkkopalveluissa.

Hankkeen hallinnolliset asiakirjat, raportit ja muut sisäiset hankeaineistot säilytetään Vikesin sähköisessä arkistossa organisaation asiakirjahallinnon ja tietosuojakäytäntöjen mukaisesti.